

րուանս մէջ (1840^{էն} ինչուան 1854) բոլորը մէկտեղ 15 անգամ պատահած է : 1854^{էն} 6 անգամ, 1850^{էն} 3 . անկէց առջի տասը տարիներուն մէջ (ինչուան 1840) ոմանք ամենեւին ունեցած չեն , ոմանք ալ մէկ , երկու : — Բայ 15 տարուան միջոցին վրայ անդրադարձութեան արժանի քանի մը դիտողութիւն դնենք : — Պոլիս շարժը աւելի գիշերատեն եղած է քան թէ ցորեկով . առանկ որ այս 48 շարժին մէջ 35ը գիշերը եղած է , 13ը ցորեկ ատեն : — Թէ որ քամին սաստիկ է , շարժը սկսելուն պէս կը դադրի . դադրելուն նորէն կը սկսի : Իսկ եթէ օդը հանդարտ է , շատ քիչ անգամ տեսնուած է որ շարժէն անմիջապէս ետքը քամի չելայ : — Շոճմանց ընդհանուր ձկտումը աւելի արեւմտեան հարաւէն դէպ ի արեւելեան հիւսիս է :

ՊՐՈՒՍԱ : Վիտեն ամէնքը թէ 1855^{էն} Պրուսա ինչ տխուր երևելութիւն առաւ որ երբեք իր դժբախտ տարեգիրներուն մէջ պիտի չմոռցուի . իր ահաւոր բախտը անբաւ աւերակացը վրայ դրոշմած է : Վաղքին բոլոր մկիթները իրենց 160 միւսարէներովը ինկան կործանեցան : Իր 70,000 բնակիչներէն 1300ը իրենց տուններուն աւերակացը տակ թաղուեցան մեռան : Երկու անգամ կըրակ եղաւ . առջի անգամուն՝ փետրուարի 28^{էն} շարժէն ետեւ , իսկ երկրորդը ապրիլի 11^{էն} վերջը : Բնանկ ուղղահայեաց ցնցմունքներ եղան , որ խել մը մարդիկ օդը նետուեցան կամ հոս հոն գլտորեցան : Փետրուարի 28^{էն} ցնցմունքէն ջերմութիւններու ու պաղ ջրերու աղբիւրները կորսուեցան , ու հազիւ թէ 68 օրուրնէ վերջը դուրս ելան : Վառորդը մէկ գետնին տակէն գոռալու ձայներ կը լսուէին : Բարիլի 11^{էն} ցնցմամբը որ ուղղահայեաց էր ու 25 երկվայրկեան տեւեց , միայն անջերմուկ ջրերը չորցան . իսկ ջերմկի ջրերը թէ ծծմբայինները եթէ երկաթայինները՝ քանակնին

աւելցուցին , անոնցմէ զատնաւ նորջերմութիւններ ալ ելան՝ որ ինչուան ապրիլի վերջը վազեցին : — Պրուսա ալ Պոլսոյ պէս աւելի գիշերը ցնցուեցաւ քան թէ ցորեկը . ու շատ անգամ հարաւային քամիով մը : Պատիկ ցնցմունքէ մը ետեւ՝ դադրելէն վերջն ալ դեռ գետինը այնպէս կը տատանէր՝ ինչպէս որ շոգեհաւու մը վրայ ըլլողը կը զգայ : Շարժերէն առաջ գրեթէ միշտ խորէն շառաւմունքներ կը լսուէին , բայց շատ անգամ ալ այն ահաւոր ձայները առանց մէկ շարժման ալ կը լսուէին , մանաւանդ Պղիմպոս լերան կողմէն , ուր կարծես երկու բանակ իրարու դիմաց հրեղէն թնդանօթները թնդացնէին : — Բայ ալ դիտելու բան մըն է , որ այս աւերածներուն քով գեղեր ալ եղան որ ամենեւին մէկ փնաս մ'ալ չկրեցին : Բայ որ ուրիշ մեկնութիւն մը չենք կըրնար տալ , բայց եթէ համարել որ դժոգմանց վառարանները պղտի եղած ըլլան , ու իրարու հետ ամենանեղ խողովակներով հաղորդուած :

ՄԱՆՐԱՎԻՊԲ

Ագահ մարդ մը խիտ շատախօս էր , ու միշտ մէկին մէկալին վրայ չարախօսութիւն կ'ընէր : Քրտակը միշտ դոց , իսկ բերանը միշտ բաց : Օր մը մարդուն մէկը Պարոն , ըսաւ իրեն , քու ոսկիդ բերանդ դիր , ու լեզուդ քսակիդ մէջը :

Խստասիրտ ու ագահ մարդ մը իր քարէ պատկերը մէկու մը ցուցնելու տոեն՝ հարցուց . Ի՞նչ կ'ըսես , կը նմանի ինծի : Ան ալ պատասխան տուաւ . Այո՛ Պարոն , թէ հոգւով , և թէ մարմնով :